

Konsekrowani do pełnienia misji

Eklezjologia Soboru Watykańskiego II w wyraźny sposób włączyła instytucje życia konsekrowanego nie tylko w struktury organizacyjne Kościoła, ale przede wszystkim w jego zbawcze posłannictwo we współczesnym świecie. I chociaż stan zakonny nie odnosi się do hierarchicznej struktury Kościoła, to poprzez profesję rad ewangelicznych należy do jego życia i świętości. Styl życia według rad ewangelicznych w instytucie zakonnym zaaprobowanym przez Kościół jest uczestnictwem w życiu Kościoła z tego względu, że jest uobecnieniem formy życia jaką obrał Jezus, *wskazując na nią jako na wartość absolutną i eschatologiczną*¹.

Osoby obdarzone łaską powołania zakonnego są wezwane do poświęcenia swego życia dla dobra Kościoła powszechnego i jego zbawczej misji, są *wezwane, by oddały swoje życie na służbę Królestwa Bożego, porzucając wszystko i naśladować wiernie sposób życia Jezusa Chrystusa, pełniąc wybitnie wychowawczą rolę wobec całego Ludu Bożego*². W Sekcji I soborowego Dekretu o przystosowanej do współczesności odnowie życia zakonnego *Perfecte caritatis* wyraźnie czytamy, że *wszystkie instytucje powinny uczestniczyć w życiu Kościoła oraz przyswajając sobie, zgodnie z własnym charakterem, jego zamiary i przedsięwzięcia odnoszące się do takich dziedzin, jak biblistyka, liturgika, dogmatyka, duszpasterstwo, działalność ekumeniczna, misyjna i społeczna, a także w miarę sił je popierać*. Żaden więc instytut życia konsekrowanego nie jest organizmem istniejącym poza Kościołem. Każdy jest powołany, „aby zająć sobie tylko właściwe miejsce w obiegu łaski w Kościele”³.

Missio osób życia konsekrowanego

Powołanie chrześcijańskie jest ze swej natury powołaniem do apostołstwa. Apostołstwo, najogólniej ujmując, jest to działalność na rzecz krzewienia wiary chrześcijańskiej, to uczestnictwo w boskim posłannictwie Jezusa Chrystusa. Apostołstwo Kościoła powszechnego sprowadza się do dwóch zasadniczych celów:

¹ Jan Paweł II (2003, 603).

² Jan Paweł II (2001).

³ B. Hylla, K. Wójtowicz (2003, 42).

⁴ Por. Dekret o apostołstwie świeckich (2002, 378-379).

do zbawienia wszystkich ludzi i do skierowania wszystkiego ku Chrystusowi⁴.

Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 r. w kan. 208; 210; 211; 216 wyraźnie stwierdza, że apostołstwo należy do obowiązków i praw wszystkich wiernych. Tak więc, każdy wierny, będący podmiotem prawa kanonicznego⁵, jest zobowiązany do aktywnego włączenia się w apostołską działalność Kościoła, zgodnie ze swoim powołaniem i stanem życia jemu właściwym.

Czy w przypadku osób konsekrowanych możemy mówić o jakimś specjalnym wymiarze apostołstwa, o czymś, co odróżnia go od pracy na rzecz krzewienia wiary pozostałych wiernych?

W przypadku osób zakonnych, a więc zarówno świeckich, jak i duchownych, apostołat polega na uczestnictwie w zbawczym posłannictwie Chrystusa poprzez realizację zobowiązań przyjętych w profesji zakonnej. Zobowiązanie do tak rozumianego apostołowania wypływa z podwójnego tytułu. Po pierwsze z powszechnego powołania do świętości i apostołstwa. Jest to bowiem pierwsze i podstawowe powołanie ochrzczonego⁶. Powołanie do świętości jest integralnie związane z powołaniem do apostołstwa i winno być ono stałym elementem całego życia chrześcijańskiego⁷.

Drugim, specyficznym tytułem podjęcia apostołstwa przez osoby zakonne, jest fakt złożenia profesji zakonnej, poprzez którą jeszcze pełniej poświęcili się Jezusowi i Kościołowi oraz zobowiązali się do pełniejszego niż pozostali wierni, włączenia się w zbawcze dzieło Chrystusa. Profesja zakonna zobowiązuje z nowego tytułu do pracy w Kościele i dla dobra Kościoła, w imieniu Kościoła i pod jego kierunkiem (por. kan. 675 § 3). Jest ona składana we wspólnocie Kościoła, na ręce przedstawiciela Kościoła i jest przez Kościół przyjmowana. Dlatego też ma on prawo żądać od osoby zakonnej zaangażowania się w wypełnianie jego apostołskiej misji. Osoby zakonne mocą konsekracji są więc niejako podwójnie zobligowane do całkowitego podporządkowania i poświęcenia swego życia misji Jezusa Chrystusa i krzewienia Królestwa Bożego.

Papież Jan Paweł II w 72 numerze *Vita consecrata* wskazuje jeszcze jeden szczególnie i swoisty element życia zakonnego decydujący o udziale w misji Jezusa Chrystusa. Jest nim życie braterskie we wspólnocie dla misji. *Życie zakonne będzie zatem bardziej apostołskie, im głębsze będzie jego oddanie się Panu Jezusowi, im bardziej życie wspólnotowe będzie przepojone duchem braterstwa i im gorliwiej zaangażowane w spełnianie szczególnej misji instytutu.* Braterskie życie we wspólnocie, ze wszystkim elementami składowymi, stanowi nie tylko zaplecze materialne i duchowe przy pełnieniu dzieł apostołatu, ale powinno być także siłą inspirującą osoby zakonne jak i cały instytut do podejmowania nowych

⁵ Por. kan. 11.

⁶ Kan. 210 stanowi: *Wszyscy wierni, zgodnie z własną pozycją, winni starać się prowadzić życie święte, przyczynić się do wzrostu Kościoła i ustawicznie wspierać rozwój jego świętości.*

⁷ W dokumentach II Polskiego Synodu Plenarnego w części *Świętość. Dar i zadanie* podkreślony został związek pomiędzy świętością a apostołstwem, Pallottinum (2001, 241).

dziel apostołatu. Komunia, jak tworzy się we wspólnocie zakonnej, jest źródłem i owocem misji: „komunia jest misyjna, misja zaś służy komunii”⁸.

Missio jako wezwanie dla każdego instytutu

Apostolskie zadania osób konsekrowanych, ich fundament i cel, zostały jasno przypomniane przez Jana Pawła II w adhortacji *Vita Consecrata*. W numerze 72 papież mówi, że zakonnicy zostają poświęceni i posłani na świat, by naśladować przykład Jezusa Chrystusa i kontynuować Jego misję. Życie konsekrowane staje się w ten sposób misją, na wzór życia Chrystusa.

Życie i konsekracja osób zakonnych ma więc charakter dynamiczny: są skierowani do wypełniania konkretnego zadania w ramach wspólnoty eklezjalnej, są konsekrowani do objawiania Bożej miłości w świecie, są konsekrowani do pełnienia misji. Posłanie to odnosi się nie tylko do poszczególnej, indywidualnej osoby, ale rozszerza się na całe zgromadzenie.

Różnorodność charyzmatów instytutów życia konsekrowanego i ich żywotność ujawnia się w naśladowaniu Chrystusa, czy to modlącego się, czy to głoszącego Królestwo Boże, czy czyniącego ludziom dobro, czy też obcującego z nimi w świecie, zawsze jednak wypełniającego wolę Ojca (por. kan. 577). Tak sformułowany kanon ukazuje trzy obszary apostolskiej działalności zakonów: modlitwa, duszpasterstwo zewnętrzne, dzieła miłosierdzia.

Pełnienie misji przez poszczególnego zakonnika, jak i cały instytut powinno odbywać się w sposób zgodny z programem instytutu, winno być zgodne z charyzmatem danego instytutu⁹. Do tego jednak zagadnienia, nawiążemy w końcowej części opracowania.

Fundamentalną zasadą apostołatu wszystkich osób zakonnych, czy to członków instytutów kontemplacyjnych, czy też bezpośrednio oddających się pracy duszpasterskiej, czy też poświęcających się pełnieniu dzieł miłosierdzia, jest zgodnie z kan. 673, świadectwo życia: *Apostolstwo wszystkich zakonników polega na świadectwie ich życia konsekrowanego, które winni ożywiać modlitwą i pokutą*. Jest to zadanie najważniejsze, nadrzędne w stosunku do jakichkolwiek innych działań apostolskich. Świadczy o tym użyty łaciński termin *primum*, pominięty jednak w polskim tłumaczeniu kanonu¹⁰. Prawodawca jednoznacznie określa więc

⁸ Jan Paweł II, Posynodalna adhortacja apostolska o powołaniu i misji świeckich w Kościele i w świecie dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II *Christifideles laici*; Kongregacja ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, *Życie braterskie we wspólnocie* (1994). Rozdział III dokumentu poświęcony jest roli wspólnoty zakonnej w wypełnianiu misji.

⁹ Por. J. Beyer (1976, 177 – 190).

¹⁰ Kan. 673: *Omnium religiosorum apostołatu primum in eorum vitae consecratae testimonio consistit, quod oratione et poenitentia fovere tenentur*.

¹¹ VC, 72.

zasadniczy charakter apostołatu osób konsekrowanych: świadectwo życia. *Vita consecrata* określi osobiste świadectwo życia jako „pierwszoplanowe zadanie życia konsekrowanego”¹¹.

Apostolstwo *ad intra*

Najważniejszym przejawem misji nie są zewnętrzne dzieła pełnione przez zakonników, ale świadectwo ich życia. Skuteczność „bycia znakiem” dla innych zależy od tego, w jakim stopniu zakonnik oddany jest wyłącznie Bogu, zależy do jego zjednoczenia z Bogiem¹². Chodzi, więc przede wszystkim o troskę o własne dobro duchowe, o podporządkowanie i poświęcenie swojego życia Bogu, o uwalnianie się od wszelkich przeszkód, które nie pozwalają być jasnym i autentycznym znakiem. *Być znakiem Chrystusa – to dać się czytać jak piątą ewangelię; to unaoczniać Jezusa czystego, ubogiego i posłusznego; to być obrazem braterskiej komunii; to przypominać o ewangelicznych wartościach i błogostawieństwach*¹³.

Pierwszym środkiem ożywiającym świadectwo jest modlitwa. Wśród obowiązków i praw instytutów oraz ich członków, prawodawca w kan. 663 § 1 wyraźnie zaznacza, że pierwszym i podstawowym obowiązkiem wszystkich zakonników powinna być kontemplacja rzeczy Bożych oraz ustawiczne zjednoczenie z Bogiem na modlitwie. Modlitwa jest pierwszoplanowym obowiązkiem zakonnika i głównym środkiem apostołskiej misji. Następnym środkiem jest pokuta, którą prawodawca wymienia również w katalogu obowiązków (por. kan. 664). Sobór Watykański II w 6 numerze *Perfectae caritatis* troskę o rozwój życia duchowego, wyrażającą się w pielęgnowaniu modlitwy, codziennej lekturze Pisma świętego, widzi jako siłę napędową apostołskiego posłannictwa.

Życie duchowe stanowi niejako duszę, która ożywia całą apostołską działalność osób życia konsekrowanego. Jan Paweł II, w przemówieniu z dnia 13. 05. 1983 r., skierowanym do przełożonych zakonów żeńskich, stwierdził, że *ewangelizacja jest rzeczywista i głęboka o tyle, o ile życie Chrystusa znajduje odbicie w życiu osobistym. Wielcy głosiciele Ewangelii byli w szczególności sposobem ludźmi modlitwy, ludźmi życia wewnętrznego: zawsze umieli znaleźć czas na długotrwałą kontemplację*¹⁴.

Apostolstwo *ad extra*

¹² Warto podkreślić, że założyciele poszczególnych rodzin zakonnych źródło apostołatu widzieli zawsze w zjednoczeniu z Chrystusem. Także historyczny rozwój form życia zakonnego, począwszy od wspólnot monastycznych, świadczy o prymacie ducha nad działalnością zewnętrzną.

¹³ Konferencja Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich, Konferencja Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych (2003, 36).

¹⁴ Jan Paweł II (1984, 249).

¹⁵ Por. M. Gołań (2002, 258-270).

Opublikowany 4 czerwca 2003 r. dokument *Idziemy naprzód z nadzieją* w rozdziale 2 zatytułowanym *Wspólnota do rozesłania* ukazuje obszary zewnętrznej działalności instytutów zakonnych. Owocność tej działalności uzależniona jest od właściwego rozeznania przestrzeni apostolskiego oddziaływania, czyli rozpoznania w świecie określonych obszarów, w których brak jest nadal obecności Boga¹⁵. Wspomniany wyżej dokument ukazuje aż dziesięć stref apostolskiego oddziaływania zakonów działających w Polsce. Są one następujące: pełnienie dzieł miłosierdzia, duszpasterstwo parafialne, posługa sanktuaryjna, misje ludowe, misje zagraniczne, współpraca z wiernymi świeckimi, działalność edukacyjna i wychowawcza, służba życiu, środki społecznego przekazu, praca na rzecz dialogu. Tak nakreślony zakres apostolskiego oddziaływania można ująć w dwóch grupach: posługa ściśle duszpasterska związana z wykonywaniem władzy święceń oraz pełnienie szeroko pojętych dzieł miłości i miłosierdzia.

Działalność duszpasterska i apostolska instytutów zakonnych odbywa się w ramach danego Kościoła partykularnego. Pomimo istniejącej zasady słusznej autonomii poszczególnych instytutów, prawodawca kodeksowy w kan. 678 § 1 dokładnie określa zakres zależności zakonników od władzy biskupa: *W sprawach, które dotyczą duszpasterstwa, publicznego wykonywania kultu Bożego oraz innych dzieł apostolskich, zakonnicy podlegają władzy biskupów, którym powinni okazać uległe posłuszeństwo i szacunek*.

Tak więc z tej racji, że koordynacja całej działalności apostolskiej podlega trosce biskupa, który ma czuwać nad zachowaniem właściwego charakteru poszczególnych dzieł, zakonnicy pracujący w duszpasterstwie podlegają władzy biskupa diecezjalnego i do pewnego stopnia rzeczywiście przynależą do kleru diecezjalnego¹⁶.

W świadomości wiernych najczęstszym miejscem i środkiem duszpasterskiego oddziaływania zakonów jest duszpasterstwo parafialne. Nie jest to jednak środek najbardziej właściwy i najbardziej zgodny z życiem zakonnym¹⁷. Dlatego też, jak zaznacza wspomniany dokument, *przy włączaniu się w duszpasterstwo parafialne preferujemy te parafie, które pozwalają żyć we wspólnocie i wyrażać własny charyzmat*¹⁸. Prawodawca kodeksowy wyraźnie napomina, aby przy zakładaniu nowych domów zakonnych i przy otrzymywaniu parafii zarówno przełożeni jak i członkowie instytutu, kierowali się zachowaniem wierności charyzmatu instytutu, przy jednoczesnym roztropnym uwzględnieniu potrzeb miejsca i czasu (por. kan. 677

¹⁶ Por. Dekret o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele *Christus Dominus* (2002, 252-254).

¹⁷ Por. T. Gaikowski (2001, nr 3-4, s. 67). Autor stwierdza, że nie można uznać za sytuację normalną faktu, że kapłani zakonnicy przyjmują urząd proboszcza. Nie można bowiem pogodzić ze sobą stylu życia właściwego życiu konsekrowanemu, i pełnieniu jednocześnie urzędu proboszcza.

Opinia wyrażona w tej formie z jednej strony zapewne jest słuszna, ale zarazem budzi pewne wątpliwości. Bowiem, w instytutach, w których duszpasterstwo parafialne należy do samej ich natury, prowadzenie parafii nie powinno naruszać porządku życia klasztorowego określonego w prawie partykularnym danego instytutu.

¹⁸ *Idziemy naprzód z nadzieją* (2003, 39). Nie zawsze jednak taki wybór jest możliwy, co poświadcza chociażby sytuacja zakonów w Polsce w okresie reżimu komunistycznego.

§ 1). W samym zaś prowadzeniu duszpasterstwa parafialnego przez zakony nie może zabraknąć obecności charyzmatu danego instytutu, ale cała działalność winna być naznaczona duchowością wspólnoty zakonnej.

Do działalności duszpasterskiej należy zaliczyć także prowadzenie misji ludowych i zagranicznych oraz posługę w sanktuariach. Są one związane przede wszystkim z posługą głoszenia Słowa Bożego i sprawowaniem sakramentów świętych.

Głoszenie Ewangelii Bożej jest podstawowym obowiązkiem świętych szafarzy (por. kan. 762). Winno się ono odbywać z zachowaniem wszystkich norm wydanych przez biskupa diecezjalnego (kan. 772 § 1) i jednocześnie być dostosowane do poziomu słuchaczy z uwzględnieniem potrzeb czasu (kan. 769). Dyspozycje tego samego typu podaje prawodawca także w odniesieniu do sprawowania sakramentów świętych (por. kan. 835; 837, 838).

Osoby życia konsekrowanego, w rzeczywistości polskiej, odgrywają znaczącą rolę, jeśli chodzi o posługę sanktuarijną. Ich pieczy Boża Opatrzność powierzyła aż 136 sanktuariów i to zarówno o charakterze narodowym, jak i diecezjalnym¹⁹. Te miejsca Bożego wybrania spełniają wielką rolę w kształtowaniu życia religijnego społeczeństw, i wpływają niejednokrotnie na charyzmat całego instytutu. Często bowiem prowadzone sanktuarium określa nowe wezwania jakie stają przed całym zakonem²⁰. Powierzone zakonom sanktuaria stawiają też konkretne wymagania zarówno personalne, jak i materialne. O niektórych spośród nich mówi kan. 1234, zwracając uwagę na zapewnienie wiernym przybywającym do sanktuariów „obfitszych środków zbawienia”.

Kolejną formą apostołskiego oddziaływania instytutów życia konsekrowanego jest pełnienie szeroko pojętych dzieł miłości i miłosierdzia. Prawodawca w kan. 676 stwierdza, że *instytuty – zarówno męskie, jak i żeńskie – poprzez duchowe i materialne dzieła miłosierdzia uczestniczą w postudze pasterskiej Kościoła i oddają najrozmaitsze usługi ludziom*. I jak poprzednia forma apostołowania odnosiła się głównie do zakonów kleryckich i związana była z wykonywaniem władzy święceń, tak w tym przypadku chodzi w znacznej mierze o instytuty świeckie, które w Kościele stanowią większość osób konsekrowanych. Najliczniejszą i najbardziej dynamiczną grupę stanowią instytuty żeńskie.

Instytuty laickie poprzez pełnienie dzieł apostołatu uczestniczą w pasterskim zadaniu Kościoła, o czym przypomina prawodawca. Kościół bowiem realizuje swoje zadania pasterskie także poprzez pełnienie dzieł miłosierdzia²¹.

Prawodawca w Kodeksie nie wymienia żadnych dzieł miłosierdzia co do duszy i co do ciała. W katechizmowym sformułowaniu „uczynki co do duszy i ciała” zawiera

¹⁹ Por. *Idziemy naprzód z nadzieją*, (2003, 84).

²⁰ Tak stało się w przypadku Zakonu Paulinów, gdzie posługa z Sanktuarium jasnogórskim odcisnęła wyraźne znamię na charyzmacie całego zakonu. Jan Paweł II (Jan Paweł II 1983, 83–86) w przemówieniu wygłoszonym przed Cudownym Obrazem Matki Bożej Jasnogórskiej w dniu 19 czerwca 1983 roku stwierdził, że *łaska Jasnej Góry stała się wspólnym charyzmatem całego Zakonu*.

²¹ Por. D.J. Andrés (1996, 534); B. W. ZUBERT (1990, 184).

się cały wachlarz posług miłosierdzia. Do grupy tej, w szerokim pojęciu, należy dołączyć także bogatą działalność zakonów na polu edukacji i wychowania. Jest to więc ogromne pole działalności osób konsekrowanych.

Wiele ze zgrupowań zakonnych naznaczonych jest charyzmatem służby ludziom ubogim, niepełnosprawnym, zepchniętym na margines. Wobec poszerzającej się strefy różnorodnej ludzkiej biedy, osoby konsekrowane podejmują wołanie Jana Pawła II o „wyobraźnię miłosierdzia” i bliskość wobec cierpiących braci. Łączy się z tym jednocześnie świadectwo i zaangażowanie osób zakonnych w służbie życia. Wobec coraz to nowych zagrożeń życia ludzkiego, spowodowanych kolejnymi osiągnięciami techniki umożliwiającymi niszczenie życia ludzkiego, osoby konsekrowane są powołane nie tylko do gorliwego apostołstwa w ramach służby zdrowia, ale również do ofiarnej służby miłości²².

Znaczącym obszarem apostołskiego oddziaływania zakonów była i jest nadal działalność edukacyjna i wychowawcza. Obecność osób konsekrowanych w procesie wychowawczym ma służyć nie tylko przekazowi wartości ewangelicznych, ale ma wskazywać także na możliwość udoskonalania wartości ludzkich w oparciu o moc Ewangelii i odsłaniać znaczenie wiary jako czynnika, który oświeca cały obszar edukacji²³.

Zupełnie nowym terenem działalności zakonów jest ich obecność w świecie mediów. Mają one służyć przede wszystkim przekazowi wartości ewangelicznych. Możliwość dotarcia do ogromnych rzeszy ludzi poprzez obraz, słowo mówione i pisane, jest wielką szansą ewangelizacyjną, przed którą stają instytucje zakonne, w sposób szczególny naznaczone charyzmatem misji poprzez mass-media. Posiadanie i używanie przez zakony środków społecznego przekazu, jako narzędzi działalności apostołskiej nakłada na instytucje obowiązek całkowitego podporządkowania się rozporządzeniom biskupa diecezjalnego. Cała bowiem działalność apostołska, jej prowadzenie, formy i koordynacja, podlega władzy biskupa diecezjalnego. Prawodawca wymaga ponadto, aby biskupi diecezjalni i przełożeni zakonni wzajemnie się porozumieli w sprawie dzieł apostołskich prowadzonych przez zakonników (kan. 678 § 3). Dyspozycja ta odnosi się również do szerokiej gamy możliwości apostołskiego oddziaływania, jakie niosą ze sobą współczesne środki społecznego przekazu²⁴.

Adhortacja apostołska *Vita consecrata* w numerze 100 mówiła o wkładzie instytucji zakonnych w rozwój procesu ekumenicznego poprzez modlitwę i świadectwo ewangelicznego życia. Dokument *Idziemy naprzód z nadzieją* rozszerza ten rodzaj

²² Por. *Idziemy naprzód z nadzieją*, (2003, 87); *List biskupów polskich na Niedzielę Św. Rodziny* (28. 12. 2003 r.).

²³ O znaczącym wkładzie osób konsekrowanych w działalność wychowawczo-edukacyjną mówi wydany 28. 10. 2002 r. dokument Kongregacji ds. Wychowania katolickiego *Le persone consacrate e la loro missione nella scuola*.

²⁴ Por. S.L. Góźdz (2003, 23-46).

²⁵ Por. *Idziemy naprzód z nadzieją* (2003, 88).

apostolskiego zaangażowania instytucji zakonnych na płaszczyznę szerokiego dialogu prowadzonego nie tylko na gruncie Kościołów chrześcijańskich i innych religii, ale także na obszar poza kościelny: Polski, Europy i świata²⁵.

Od początku cechą charakterystyczną instytucji zakonnych było gromadzenie przy klasztorach grup wiernych świeckich, którzy poprzez aktywne włączanie się w różnego rodzaju bractwa, trzecie zakony i stowarzyszenia, rozszerzali posłannictwo danego zgromadzenia. Ta mądra, wielowiekowa tradycja jest także wezwaniem obecnych czasów. Nie można bowiem z pracy apostolskiej zakonów wyeliminować ludzi świeckich. Bowiem często to oni poprzez uczestnictwo w dobrach duchowych instytucji, swoją inwencją potrafią zainspirować zakonników do podejmowania nowych wyzwań współczesności. Postawa otwartości wobec wiernych świeckich winna wyrażać się także w trosce o ich właściwą formację ludzką i chrześcijańską²⁶.

Nowe wezwania apostolskie a wierność charyzmatowi instytucji

Wezwania duszpasterskie i apostolskie jakie niesie ze sobą nowa rzeczywistość Kościoła i świata nie mogą pozostać bez odpowiedzi ze strony osób konsekrowanych. Podejmowanie wyzwań współczesności winno odbywać się jednak zawsze z zachowaniem charyzmatu instytucji. Wielokrotnie, szczególnie w okresie odnowy soborowej, wiele instytucji zakonnych chcąc pozostać w nurcie *aggiornamento* próbowało różnorodnymi sposobami dostosować swój charyzmat do wymogów chwili. Jednak, jak uczy historia, rezygnacja z własnego *patrimonium* na rzecz naśladowania innego instytucji prowadzi do spadku powołań, a w konsekwencji do zupełnego zatracenia instytucji. Uwrażliwiona na znaki czasu gorliwość apostolska, stosowanie nowych i stosownych środków, powinny być podporządkowane trosce o wierne zachowanie misji i dzieł własnych instytucji (por. kan. 677 § 1). Wszystkie dziedziny życia w instytucji życia konsekrowanego winny być podporządkowane charyzmatowi zgromadzenia, a nowe dzieła podejmowane przez instytucję winny być nim inspirowane.

Instytucje życia konsekrowanego żyją i działają mocą Chrystusa i Ewangelii, w komunii eklesjalnej dla człowieka i współczesności. Podejmowanie nowych wyzwań obecnej doby winno odbywać się zawsze w duchu wierności wobec człowieka i współczesności, wobec Chrystusa i współczesności, wobec Kościoła i jego misji w świecie, wobec życia zakonnego i charyzmatu własnego instytucji²⁷.

Podsumowując można przytoczyć słowa wielokrotnie cytowanej adhortacji apostolskiej *Vita consecrata*: *W sercu Kościoła i świata klasztory zawsze były i nadal są wymownym znakiem komunii, gościnnym domem dla szukających Boga*

²⁶ *Idziemy naprzód z nadzieją* (2003, 85-86).

²⁷ Por. Kongregacja Zakonów i Instytucji Świeckich, Dokument: *Zakonicy a promocja ludzka Optiones Evangelicae*, 13, [w:] B. Hylla (2003, 217).

²⁸ VC, 6.

*i spraw duchowych, szkołami wiary i prawdziwymi ośrodkami studiów, dialogu i kultury, które służą budowaniu życia kościelnego i społeczeństwa ziemskiego w oczekiwaniu na nadejście Królestwa niebieskiego*²⁸.

Literatura

- Andrés D.J., 1996, *Il diritto dei religiosi. Commento esegetico al Codice. Seconda edizione italiana*, Roma.
- Beyer J., 1976, *Verso un nuovo diritto degli istituti di vita consacrata*, Milano.
- Gałkowski T., 2001, *Zależności ekonomiczne pomiędzy Kościołem partykularnym a instytucjami życia konsekrowanego*, [w:] *Prawo kanoniczne*, 44.
- Głódź S.L., 2003, *Nadzór biskupa diecezjalnego nad środkami społecznego przekazu*, [w:] P. Majer (red.) *Biskup pasterz diecezji*, Materiały z sympozjum, Wyd. Nauk. PAT, Kraków.
- Gołąb M., 2002, *Czy zakony są jeszcze Kościołowi potrzebne*, Wyd. Bratni Zew, Kraków.
- Hylla B. (red.), 2003, *Życie konsekrowane w dokumentach Kościoła*, Wyd. Alleluja, Kraków.
- Hylla B., Wójtowicz K., 2003, *Miłość doskonała*, VC 2.2, Kraków.
- Jan Paweł II, 1983, *Pokój tobie, Polsko Ojczyzno moja! Znów na polskiej ziemi*, Libr. Editr. Vaticana, Watykan.
- Jan Paweł II, 1984, *O życiu zakonnym*, Pallotinum, Poznań–Warszawa.
- Sobór Watykański II, 2002, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Pallotinum, Poznań.
- Zubert B. W., 1990, *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego, 2/III, Instytucje życia konsekrowanego i stowarzyszenia życia apostołskiego*, Wyd. KUL, Lublin.

Dokumenty

- Dekret o apostołstwie świeckich Apostolicam actuositatem*, 2, 2002, [w:] *Sobór Watykański II, Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Poznań.
- Dekret o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele Christus Dominus*, 34, 2002, [w:] *Sobór Watykański II, Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Poznań.
- Jan Paweł II, *Posynodalna adhortacja apostołska o powołaniu i misji świeckich w Kościele i w świecie dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II Christifideles laici*, 32.
- Jan Paweł II, 1983, *Przemówienie do paulinów: Sześć wieków waszego powołania i służby w tym sanktuarium*, [w:] *Pokój tobie, Polsko Ojczyzno moja! Znów na polskiej ziemi*, Watykan.
- Jan Paweł II, 1984, *Misja apostołska zakonów żeńskich*, w *JAN PAWEŁ II, O życiu zakonnym*, Poznań–Warszawa.
- Jan Paweł II, 2001, *Przesłanie do Zgromadzenia Plenarnego Kongregacji Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostołskiego (21 września 2001)*, [w:] *L'Osservatore Romano*, 28 września 2001.
- Jan Paweł II, 2003, *Posynodalna adhortacja apostołska o życiu konsekrowanym i jego misji w Kościele i w świecie Vita consecrata*, 29, [w:] B. Hylla (red.), *Życie konsekrowane w dokumentach Kościoła*, Kraków.

Konferencja Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich, Konferencja Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych, 2003, *Idziemy naprzód z nadzieją. Życie konsekrowane w Polsce na początku nowego tysiąclecia*, Kraków.

Kongregacja ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, *Życie braterskie we wspólnocie*, 1994, Żabki.

Kongregacja Zakonów i Instytutów Świeckich, Dokument: *Zakonnicy a promocja ludzka*, B. Hylla (red.) *Życie konsekrowane w dokumentach Kościoła*, *Optiones Evangelicae*, 13.

List biskupów polskich na Niedzielę Św. Rodziny (28. 12. 2003 r.), *Idziemy naprzód z nadzieją*.

People consecrated to fulfilling of mission

Summary

Article presents a problem of the consecrated persons' mission in the contemporary world, basing on official documents of The Holy See, as on a new document edited in Poland and titled "*We go forward with a hope. A consecrated life in Poland at the beginning of the new millennium*".

People living as consecrated execute their priestly and apostolic activity in a name of the Church, from Church's recommendation and in a community with it. Their work is undertaken in frames of the local Church, and therefore all priestly initiatives are dependent from the diocesan bishop (the ordinary). The code legislator shows three principle areas of orders' apostolic activities: prayer, priesthood, fulfilling of charity works. The first most important tool of an evangelization influence of the consecrated persons is a testimony of their life. An indication of vitality of the monastic institutes is their active participation in undertaking of the new challenges, standing before the Church and the world.

Translated by Pauline Fathers

O. Arnold Chrapkowski

OSPPE

Instytut Prawa Kanonicznego PAT

Klasztor Ojców Paulinów